

**КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЋА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: МАЈ 2023. ГОДИНЕ)**

**ПРЕДМЕТ 7:
ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ 2**

I – ТЕСТ ПИТАЊА

- 1. Извјештајни ентитет „АЛФА“ је набавио машину чија је набавна вриједност 450.000 КМ и процјењени учинак од 900.000 производа. За амортизацију се користи метода јединице производа. Колико износи трошак амортизације за обрачунски период ако након стављања машине у употребу, у првој години произведено 112.500 производа?**
 - a) 56.2500 КМ
 - b) 90.000 КМ
 - c) 112.500 КМ
 - d) 175.000 КМ

- 2. Предузеће „Х“ продало је 2.250 акција другог предузећа по цијени 900 КМ по акцији. Брокерска провизија износила је 18 КМ по акцији. Уколико је књиговодствена вриједност акције била 873 КМ, предузећа „Х“ је приликом продаје акција остварило:**
 - a) губитак у износу од 20.250 КМ
 - b) добитак у износу од 20.250 КМ
 - c) губитак у износу од 40.500 КМ
 - d) добитак у износу од 40.500 КМ

- 3. Набавна вриједност залиха робе је 305.000 КМ, нето продајна вриједност је 320.000 КМ, продајна вриједност без ПДВ 340.000 КМ, а стопа ПДВ је 17%. По којој вриједности ће залихе робе бити исказане у складу са МРС 2:**
 - a) 305.000 КМ
 - b) 320.000 КМ
 - c) 340.000 КМ
 - d) 397.800 КМ

- 4. Према МСФИ 10 – Консолидовани финансијски извјештаји, инвеститор контролише ентитет у који је инвестирао ако има:**
 - a) способност да користи своју моћ над ентитетом у који је инвестирао како би утицао на износ приноса за инвеститора
 - b) изложеност, или права на варијабилне приносе по основу свог учешћа у ентитету у који је инвестирао
 - c) моћ над ентитетом у који је инвестирао
 - d) Ништа од наведеног

5. Извјештани ентитет „АЛФА“ а.д. у 2023. години је донио одлуку о расподјели нераспоређене добити из претходне године у износу од 100.000 КМ према којој се 10% распоређује у законске резерве, 50% за дивиденду акционарима, док 40% остаје као нераспоређена добит. Спровођењем ове одлуке, укупни капитал друштва ће се:
- a) повећати за 50.000 КМ
 - b) повећати за 40.000 КМ
 - c) смањити за 40.000 КМ
 - d) смањити за 50.000 КМ
6. Према МСФИ 5, стално средство које се класификује као средство намјењено продаји мјери се по:
- a) фер вриједности
 - b) књиговодственој вриједности или фер вриједности умањеној за трошкове продаје, зависно од тога која је нижа
 - c) књиговодственој вриједности или фер вриједности умањеној за трошкове продаје, зависно од тога која је виша
 - d) Све наведено
7. Према МСФИ 16 – Лизинг, након првог дана трајања лизинга, корисник лизинга обавезу по основу лизинга треба да одмјерава тако што:
- a) Повећава књиговодствену вриједности како би одражавала камату на обавезу по основу лизинга
 - b) Умањује књиговодствену вриједност како би одражавала извршена плаћања на лизинг
 - c) Поново одмјерава књиговодствену вриједност како би одржавала све поновне процјене или модификације лизинга, или ревидирана суштинска плаћања по основу лизинга
 - d) Све наведено
8. Према МСФИ 15 – Приход од уговора с купцима, приликом састављања уговора, ентитет треба да процјени добра или услуге обећане уговором са купцем и треба да идентификује као обавезу извршења свако обећање да се на купца пренесе:
- a) добро или услуга (или скуп добара или услуга) која је дистинктивна
 - b) скуп дистинктивних добара или услуга која су суштински исте и имају исти образац преноса до купца
 - c) добро или услуга (или скуп добара или услуга) која нису дистинктивна
 - d) Све наведено
9. Према МСФИ 13 одмјеравање фер вриједности се ради под претпоставком да се трансакције продаје имовине или преноса обавезе одвија:
- a) на примарном тржишту за имовину или обавезу
 - b) на секундарном тржишту за имовину или обавезу
 - c) на најповољнијем тржишту за имовину или обавезу (у одсуству примарног тржишта)
 - d) ништа од наведеног

10. Према МРС 37, који од наведених услова треба да буду испињени да би дошло до признавања резервисања:

- a) да ентитет има садашњу обавезу (законску или изведену) као посљедицу прошлог догађаја
- b) да је вјероватно да ће одлив ресурса који представљају економске користи бити захтјеван да се измири обавеза
- c) да може да се направи поуздана процјена износа обавезе
- d) Све наведено

11. Друштво «Х» је исказало пословне приходе у износу од 215.000 КМ. Пословни расходи (по природним врстама трошкова) износе 200.000 КМ. Ако су почетне залихе готових производа биле 50.000 КМ, а коначне залихе готових производа су 30.000 КМ, друштво ће (у биланци успјеха) исказати сљедећи резултат од пословних активности:

- a) добит у износу од 35.000 КМ
- b) добит у износу од 15.000 КМ
- c) губитак у износу од 5.000 КМ
- d) губитак у износу од 25.000 КМ

12. Нето добит друштва «ХУ» за текућу годину износи 100.000 КМ, трошак амортизације 25.000 КМ, смањење обвеза према добављачима 12.000 КМ, повећање потраживања од купаца 5.000 КМ, а смањење залиха готових производа 8.000 КМ. Новчани (готовински) ток од пословних активности износи:

- a) 110.000 КМ
- b) 116.000 КМ
- c) 124.000 КМ
- d) 129.000 КМ

13. Према МРС 1 компоненте остале свеобухватне добити укључују и:

- a) ревалоризационе резерве нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме
- b) добитке или губитке произашле из поновног мјерења имовине која је класификована као инвестиционе некретнине
- c) добитке или губитке од промјене фер вриједности улагања у власничке инструменте који нису намијењени за трговање
- d) добитке или губитке од финансијске имовине која се води по фер вриједности кроз добит или губитак

14. Међу наведеним ставкама, као краткорочна имовина у билансу стања требају се исказати:

- a) некретнине набављене ради даљње продаје
- b) аванс дан за набавку транспортног средства
- c) резервни дијелови за сервисне услуге
- d) „имовина с правом кориштења“ призната по основи уговора о пословном лизингу

15. На дан 31.12. 2022. године, залихе робе «Р» су биле исказане по набавној вриједности од 100 КМ/ком. У јануару 2023. године, продаја робе «Р» је вршена по цијени од 95 КМ/ком (без ПДВ-а). Наведени догађај, у финансијским извјештајима за 2022. годину треба третирати на сљедећи начин:

- a) о наведеном догађају након извјештајног периода се не захтијевају информације у финансијским извјештајима за 2022. годину
- b) о наведеном догађају након извјештајног периода треба се објавити у биљешкама уз финансијске извјештаје за 2022. годину
- c) залихе робе «Р» на 31.12.2022. у билансу стања треба приказати по нето продајној вриједности од 95 КМ/ком
- d) залихе робе «Р» на 31.12.2022. у билансу стања требају се приказати по набавној вриједности од 100 КМ/ком.

16. Које од наведених тврдњи, везаних за државне донације, су тачне:

- a) државне помоћи повезане с добити друштва требају се признати као приход периода
- b) државне помоћи повезане с добити друштва требају се признати као одгођени приход
- c) државне помоћи повезане с имовином требају се признати као одгођени приход или одузимањем помоћи при израчунавању књиговодственог износа те имовине
- d) државне помоћи повезане с имовином требају се признати као повећање нереализованог капитала друштва

17. Према МРС 40, добици од улагања у некретнине обухватају:

- a) добитке по основу промјене фер вриједности улагања у некретнине
- b) добитке остварене продајом некретнина које се користе у редовном пословању
- c) добитке остварене продајом некретнина које се држе у посједу с циљем дугорочног пораста њихове тржишне вриједности
- d) континуирани принос на средства уложена у некретнине у власништву правног лица

18. Према МСФИ 9, финансијску имовину треба мјерити по амортизованом трошку ако су испуњени сљедеће услови:

- a) финансијска имовина се држи унутар пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине како би се наплатили уговорни новчани токови
- b) финансијска имовина се држи унутар пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине
- c) уговорним увјетима финансијске имовине настају на одређени датум новчани токови који су само плаћања главнице
- d) уговорним увјетима финансијске имовине настају на одређени датум новчани токови који су само плаћања главнице и камате на главницу изванредно

19. Према Одјелјку 23 – Приходи МСФИ-ија за МСС, приходи од камата и дивиденди ће се признати по следећим основама:

- a) камате ће се признати примјеном методе ефективне каматне стопе
- b) камате ће се признати на обрачунској основи у складу са суштином релевантног уговора
- c) дивиденде ће се признати када је установљено акционарево право на примитак плаћања
- d) дивиденде ће се признати када су наплаћене

20. Обртни капитал се израчунава као:

- a) укупна имовина / укупне обавезе
- b) укупна имовина – укупне обавезе
- c) текућа имовина / текуће обавезе
- d) текућа средства – текуће обавезе

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1 (10 бодова):

Предузеће „БЕТА“ производи један производ и при томе користи три различите врсте материјала. На дан 31.12. на залихама се налази:

- ❖ 900 кг материјала „А“ чија је вриједност 1.800 КМ,
- ❖ 600 кг материјала „Б“ чија је вриједност 1.200 КМ и
- ❖ 300 кг материјала „Ц“ чија је вриједност 1.200 КМ.

За производњу 3.000 комада готовог производа потребно је:

- ❖ 900 кг материјала „А“,
- ❖ 800 кг материјала „Б“ и
- ❖ 300 кг материјала „Ц“.

Набавна цијена материјала „Б“ на дана извјештавања је била 3,4 КМ по килограму. Трошкови прераде (трошкови конверзије) износе 2.800 КМ. Продајна цијена готовог производа по комаду износи 9 КМ, а трошкови продаје 3.000 комада готових производа износи 900 КМ.

Утврдите да ли је у вриједности залиха материјала садржан импаритетни губитак и ако јесте колико износи? **(10 бодова)**

РЈЕШЕЊЕ

Задатак број 2 (20 бодова):

Друштво „Сигма д.о.о.“ на почетку 2022. године (01.01.2022.) имало је на жиро (транзакционом) рачуну средства у износу од 642.000 КМ, док је стање у благајној било 28.500 КМ.

На основу наредних пословних промјена израдите Извјештај о новчаним токовима по директној методи:

1. Купљене су залихе материјала и примљен је рачун добављача на 140.400 КМ (вриједност испоруке 120.000 плус 20.400 КМ ПДВ-а. Материјал је ускладиштен.
2. Са залиха је издато у употребу материјала у вриједности од 60.000 КМ.
3. Дио обавезе према добављачу материјала у износу од 90.000 КМ подмирен је исплатом са жиро рачуна.
4. Обрачунате су и исплаћене бруто плате, као порез и доприноси на плате у укупној своти од 405.528 КМ, од чега се на запослене у производњи односи свота од 305.128 КМ а на запослене у администрацији свота од 100.400 КМ.
5. На основу продаје производа испостављене су фактуре купцима на укупан износ од 1.404.000 КМ. (вриједност испорука 1.200.000 КМ плус 204.000 КМ ПДВ-а). Трошкови продатих производа износе укупно 900.000 КМ.
6. Током обрачунског периода од купаца су путем жиро рачуна наплаћена потраживања у износу од 1.053.000 КМ.
7. На основу одлуке скупштине, власницима предузећа „Сигма“ је са жиро рачуна исплаћен износ од 420.000 КМ, на име удјела у добити за протеклу годину.
8. Због куповине нових постројења предузеће је с банком склопило уговор о дугорочном кредиту, те је банка на жиро рачун предузећа уплатила своту од 600.000 КМ уплаћен.
9. Купљене су нове машине, за које је од добављача примљена фактура у износу од 526.500 КМ (вриједност испоруке 450.000 КМ плус 76.500 КМ ПДВ-а).
10. Добављачу сталних средстава је измирена фактура исплатом са жиро рачуна износа од 1.579.500 КМ.
11. Обрачуната је амортизација опреме за обрачунски период у укупном износу од 331.500 КМ.
12. Продате су старе машине из производног погона, те је купцу испостављена фактура на износ од 240.000 КМ + 40.800 КМ ПДВ-а (књиговодствена вриједност машина износи 200.000 КМ).
13. Купац машина је платио фактуру уплатом износа од 842.400 КМ на жиро рачун друштва „Сигма д.о.о.“.
14. Извршено је (и регистровано на суду) повећање основног капитала предузећа, од стране власника удјела, уплатом на жиро рачун износа од 180.000 КМ.
15. Током обрачунског периода примљене су фактуре за утрошену електричну енергију на укупну своту 126.360 КМ (108.000 КМ плус 18.360 КМ ПДВ-а). Све фактуре су измирене средствима са жиро рачуна.
16. Измирена је прва рата дугорочног кредита банци у износу од 72.000 КМ, од чега се 61.200 КМ односи на главницу, а 10.800 КМ на камату.
17. Остварен је приход на основу продаје удјела од 25% у придруженом предузећу „Бета“, те је по овом основу путем жиро рачуна наплаћен износ од 210.000 КМ.

18. По мјесечним ПДВ пријавама плаћене су обавезе за ПДВ у укупном износу од 222.000 КМ.
19. Са жиро рачуна је исплаћено:
- а. 48.000 КМ по основи поврата новца купцима за приложене рекламације,
 - б. 12.000 КМ по основу новчаних казни за привредне преступе, те
 - с. 30.000 КМ на име чланарина коморама, прописаних накнада и других накнада.

РЈЕШЕЊЕ:

Задатак број 3

Друштво „ХУ“ д.о.о. је у 2022. години утврдило сљедеће врсте и износе прихода и расхода:

- приходи од продаје робе	800.000 КМ
- набавна вриједност продане робе	600.000 КМ
- трошкови плата	60.000 КМ
- трошкови репрезентације	50.000 КМ
- остали пословни расходи	100.000 КМ
- остали пословни приходи	34.000 КМ
- приходи од дивиденди	16.000 КМ
- приходи по основи наплаћених раније вриједносно усклађених потраживања	24.000 КМ
- расходи по основи вриједносно усклађених потраживања у текућем периоду	30.000 КМ
- расходи по основи камата	14.000 КМ

Од Вас се тражи да:

а) Презентујете приходе и расходе у билансу успјеха за 2022. годину, при чему ћете исказати међурезултате добити или губитка од пословних, финансијских и осталих активности, те добит или губитак периода прије пореза. (8 бодова)

б) Израчунате износ текућег пореза и укупне пореске расходе (расход за порез) које треба презентовати у билансу успјеха за 2022. годину (стопа пореза на добит је 10%) ако:

- расходи по основи вриједносног усклађења (исправка вриједности) потраживања признати у билансу успјеха за 2022. годину нису у истом обрачунском периоду признати као расходи за пореске сврхе;
- приходи од наплаћених раније вриједносно усклађених потраживања, признати у билансу успјеха за 2022. годину, не укључују се у пореску основицу за 2022. годину (у пореску основицу били су укључени расходи по основи њиховог вриједносног усклађења у 2021. години);
- не опорезују се приходи од дивиденди (дивиденде су наплаћене од резидента);
- трошкови репрезентације за пореске сврхе признају се у висини од 30% расхода признатог у билансу успјеха.

У складу с усвојеном рачуноводственом политиком, вриједносно усклађење (исправка вриједности) потраживања врши се на сваки датум биланса стања, али искуство показује да се вриједносно усклађена потраживања наплаћују у 100%-тном износу.

Почетно стање на конту „одгођена пореска имовина“ било је 4.000 КМ. (10 бодова)

с) Израчунате износ нето добити или губитка периода који ће бити презентован у билансу успјеха за 2022. годину. (2 бода)

РЈЕШЕЊЕ:

Задатак број 4

Рачуноводствена политика обрачуна амортизације транспортних средстава друштва «ХУ» темељно је заснована на временском трошењу имовине за просјечни или исподпросјечни интензитет трошења економских користи, а појачана је на функционалној основи за случајеве изнадпросјечног кориштења средства.

Набавна вриједност транспортног средства «К» износи 120.000 КМ (резидуална вриједност = 0). Процијењени економски вијек трајања средства је 10 година, а процијењени број пријеђених километара је 400.000.

- а) Израчунајте трошак амортизације за сваку од првих пет година кориштења транспортног средства «К», ако је стварни број пређених километара (по годинама) био: (5 бодова)**

Година	Број пријеђених километара	Трошак амортизације
1.	50.000	
2.	48.000	
3.	45.000	
4.	40.000	
5.	35.000	

- б) Након истека пете године транспортно средство «К» је продано и купцу је испостављена фактура на износ од 58.500 КМ (вриједност испоруке 50.000 КМ + 8.500 КМ ПДВ-а).**

Испостављену фактуру и искњижавање средства из употребе евидентирајте на «Т» контима. (5 бодова)

РЈЕШЕЊЕ:

